

# LAUREL

## NAZIVI

Drvo trgovačkog naziva laurel pripada botaničkoj vrsti *Laurelia aromatica*, A.Juss. (sin. *Laurelia sempervirens*, Tul.) iz porodice *Monimiaceae*.

Ostali su nazivi Chilean laurel (SAD, Velika Britanija), *Laurelia* (Italija, Francuska, Njemačka, Čile), Huahuan, Tihue (Čile).

## NALAZIŠTE

Drvo uspijeva u Južnoj Americi, zapadno od Anda, između 34° i 43° južne širine, na području Čilea i Argentine. Raste u kišnim, toplim i vlažnim šumama ravnica i nižih planinskih predjela. Često se pojavljuje u sastojinama zajedno s rodovima *Notofagus* sp. i *Podocarpus* sp.

## STABLO

Stabla dosežu visinu od 20 do 40 metara. Visina čistog debla iznosi 10 do 20 metara, srednjeg je promjera od 0,7 do 1 metar. Debla su pravilna, cilindrična oblika. Kora, lišće i cvjetovi aromatični su i ljekoviti.

## DRVO

### Makroskopska obilježja

Drvo je sitno rastresito porozno i jedričavo, teško uočljivih godova. Zone kasnog drva katkad su tamnije od zona ranog drva. Pore i drvni traci uočljivi su povećalom.

Bjeljika je uska, siva, sivo-svjetlosmeđa do svijetlo maslinasta. Srž drva u sirovom je stanju zelenkasto-žuta. Sušenjem postupno postaje zelenkastosmeđa do crvenkastosmeđa, s pjegama različitih tonova koji se s vremenom izjednačuju.

### Mikroskopska obilježja

Traheje su uglavnom pojedinačne ili, se rjeđe, pojavljuju u malim skupinama, te mnogobrojne (55..60..80 traheja na 1 mm<sup>2</sup>) Promjer traheja kreće se 40..50..80 mikrometara. Volumni udio pora u građi drva iznosi oko 29%. U srži su traheje pokatkad ispuunjene tilama. Nema aksijalnog parenhima. Drvni su traci heterocelularni, difuzno raspoređeni, uglavnom dvoredni, vrlo rijetko jednoredni. Širina trakova je 27..35..48 mikrometara, a visina 260..450..800 mikrometara, odnosno 2..10..18 stanica. Gustoća trakova je 5 do 8 na 1 mm. Volumni udio trakova u građi drva iznosi oko 16%. Dužina libriformskih vlakana i vlaknastih traheida je 1,00..1,50..1,96 milimetara, a promjer im je 16,2..29,6..54,2 mikrometara. Debljina staničnih stijenki iznosi 3,1..4,3..5,6 mikrometara, a volumni udio vlakana oko 55%.

## Fizikalna svojstva

Gustoća standardno suhog drva ( $\rho_0$ ) je 450..480..500 kg/m<sup>3</sup>, prosušenog drva ( $\rho_{12-15}$ ) 520..550 kg/m<sup>3</sup>, sirovog drva ( $\rho_s$ ) oko 1000 kg/m<sup>3</sup>. Poroznost drva je oko 68%, a udio stijenki stanica drva oko 32,2%. Radijalno se utezanje ( $\beta_r$ ) kreće oko 3,6%, tangentno utezanje ( $\beta_t$ ) oko 10,9%, a volumno utezanje ( $\beta_v$ ) oko 14,9%.

## Mehanička svojstva

Čvrstoća na tlak:	40..45,5..53 MPa
Čvrstoća na vlak	
paralelno s vlakancima:	46..74..127 MPa
Čvrstoća na savijanje:	69..86..103 MPa <sup>2</sup>
Čvrstoća na cijepanje,	
radijalna:	0,32..0,35..0,51 MPa
Čvrstoća na cijepanje,	
tangentna:	0,47..0,59..0,68 MPa
Dinamička čvrstoća	
savijanja:	0,022..0,031..0,038 J/mm <sup>2</sup>
Tvrdoća okomito na	
vlakanca (Brinell):	15..17..20 MPa
Tvrdoća paralelno	
s vlakancima (Brinell):	35..42..47 MPa
Modul elastičnosti:	8,82..10..10,62 GPa

## TEHNOLOŠKA SVOJSTVA

### Obradivost

Drvo laurel dobro se i lako obrađuje strojevima i ručno. Dobro se ljušti, reže, blanja, tokari, savija i cijepa. Vijke i čavle dobro drži. Dobro se lijepi i odlično površinski obrađuje.

### Sušenje

Suši se dobro. Ako se oprezno umjetno suši, ne vitoperi se i ne raspucava.

### Trajnost

Bjeljika i srž laurela slabo su otporne na insekte, termite i gljive. Drvo je vrlo neotporno na gljive uzročnike promjene boje.

### Uporaba

Drvo je dobra sirovina za proizvodnju ljuštenog furnira. Odlično je za proizvodnju namještaja i unutrašnjih drvnih obloga. Kao dobro konstrukcijsko drvo

za lake i teške konstrukcije često služi za unutrašnju ugradnju. Upotrebljava se i za proizvodnju celuloze, a drvo slabije kvalitete iskorištava se za izradu drvenih sanduka.

#### Sirovina

Pretežno su to piljenice različitih dimenzija. U Europi je laurel odlična zamjena za johovinu, lipovinu i topolovinu.

#### Napomena

U trgovini drvom poznata je još jedna vrsta istog roda pod imenom tepa (*Laurelia serrata* Ph.). Drvo je svjetložute boje, intenzivnog mirisa, gustoće od 460 do 480 kg/m<sup>3</sup>, mekano, male čvrstoće i savitljivo. Upotrebljava se za iste namjene kao i *L. aromatica*. U Čileu se od njega proizvode furnirske ploče, sanduci i papir. U

trgovini su poznate još dvije vrste pod imenom laurel, koje ne pripadaju rodu *Laurelia*. To su indijski laurel (*Terminalia* spp., porodica *Combretaceae*) i australski laurel (*Endiandra palmerstoni* [Bail.] C.T. White, porodica *Lauraceae*).

#### Literatura

1. \*\*\* British Research Establishment, 1972: „Handbook of Hardwoods“ – Her Majesty Station Office, London, str. 57.
2. Giordano, G., 1976: *Tecnologia del legno*. Volume III. Unione Tipografico – Editrice Torinese. Torino.
3. Rendle, B.J., 1970: *World timbers*, Volume two, London: Ernest Benn limited University of Toronto press.
4. Wagenführ, R.; Scheiber, Chr., 1974: *Holzatlas*, VEB Fachbuchverlag Leipzig, 498 – 500.

izv. prof. dr. sc. Jelena Trajković  
doc. dr. sc. Bogoslav Šefc